

Onderwijssecretariaat van Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
Ravensteingalerij 3 bus 7 1000 Brussel tel. 02/506 41 50 fax 02/502 12 64 info@ovsg.be www.ovsg.be

Hedendaagse dans en Artistieke training

Optie Hedendaagse dans
Middelbare en hogere graad

Leerplan

Deeltijds Kunstonderwijs – studierichting dans

INHOUD

Inhoud	1
1. Inleiding.....	2
1.1 Het leerplan	2
1.2 Leerinhoud.....	2
1.3 Methodiek en didactiek.....	2
1.4 Jaarplan.....	2
1.5 Algemene opmerkingen.....	3
2. Doelstellingen.....	4
2.1 Bewegingsontwikkeling	4
2.2 Persoonlijkheidsvorming.....	4
3. Artistieke training (AT)	5
5. Leerplan Hedendaagse dans.....	6
6. Evaluatie	15
6.1 Techniek en verplaatsing	15
6.2 Twee verschillende combinaties / choreografieën	15
7. Artistieke training	16
7.1 Doelstellingen.....	16
7.2 Leerinhoud	16
7.3 Evaluatie.....	16
7.4 Toelichtingen en aanbevelingen.....	16
8. Bibliografie	17
9. Discografie	18

1. INLEIDING

1.1 Het leerplan

De opbouw van het leerplan is gebaseerd op doelstellingen, daaruit zijn leerinhouden afgeleid. Het leerplan maakt geen opdeling naar leerjaar en naar graad omdat naargelang de stijl van de hedendaagse dans er een duidelijk verschil in methodiek en opbouw is.

Het leerplan is een curriculumleerplan dat de minimale leerinhoud die voor iedere leerling haalbaar moet zijn, vastlegt. De leerinhoud is echter niet beperkend en kan aangevuld en uitgebreid worden naargelang de mogelijkheden van de klas.

Een duidelijke omschrijving van 'hedendaagse dans' is niet eenvoudig. In dit leerplan werd de keuze gemaakt om bewegingsmateriaal uit de jazzdans en de 'modern dance' te nemen. Heel wat hedendaagse dansstijlen zijn hierop gebaseerd. De leerkracht heeft echter de vrijheid om andere vormen van hedendaagse dans, zoals hiphop, streetdance, breakdance, aan de leerlingen aan te reiken en te integreren in de leerinhouden.

1.2 Leerinhoud

De leerinhoud werd aan de hand van de doelstellingen ingevuld. De leerkracht heeft de vrijheid om aan de hand van zijn specifieke situatie de leerinhoud aan te bieden wanneer dit wenselijk is. De leerinhoud die in dit leerplan wordt aangegeven, moet op het einde van de middelbare en hogere graad bereikt worden.

1.3 Methodiek en didactiek

Het leerplan respecteert de pedagogische vrijheid van de leraar in de methodische en didactische benadering van de leerstof. Naast de leerinhoud biedt het leerplan ook methodologische wenken. Het zijn tips die de leerkracht in een aantal gevallen op weg kan helpen in het leerproces van de leerlingen.

1.4 Jaarplan

Aangezien het leerplan voor Hedendaagse dans over 2 graden loopt is het belangrijk voor de leerkracht om een planning te maken welke leerstof in welke graad en welk leerjaar wordt aangeboden. Een jaarplan is de spreiding van de leerstof over het hele schooljaar rekening houdend met de logische opbouw van de leerstof, het klasniveau en de vorderingen. Een jaarplan is geen vaststaand gegeven en kan ten allen tijde bijgestuurd worden. Bij het opstellen van een jaarplan is het belangrijk ruimte te laten voor onverwachte momenten, evaluatiemomenten en toonmomenten. Niet alleen de doelstellingen specifiek voor het vak worden in het jaarplan opgenomen. De algemene doelstellingen beschreven in punt 2 van dit leerplan en de doelstellingen geformuleerd in het artistiek pedagogisch project van de school, worden eveneens in tijd gespreid, aangeboden en verwerkt in het jaarplan.

1.5 Algemene opmerkingen

- Binnen de hedendaagse dans streven we naar maximale uitbreiding van de bewegingstaal. De leerstof spitst zich toe op de volgende fundamentele kenmerken :
  - parallelle voetposities;
  - rompbewegingen;
  - dynamische verschillen (swings, accentuatie, zwaar-licht contrasten);
  - bewegingen in verschillende levels;
  - uitbreiding van het ruimtegebruik (verplaatsingen, shifts, off balance-vormen);
  - grotere differentiëring van de bewegingslocalisaties;
  - verruiming van de expressievormen;
  - uitbreiding van ritmestructuren en muzikale vormen.

Belangrijk hierbij zijn contrastwerkingen: kracht-oppositions, dynamische verschillen, contraction en release, disharmonie en harmonie, horizontaal en vertikaal ruimtegebruik,...

- In de oefeningenreeksen ligt de nadruk op 'ademhaling'. De ademhaling is een wezenlijk onderdeel van elke beweging.
- Stretching en krachttraining zijn twee belangrijke onderdelen in de les waaraan gedurende de hele opleiding moet gewerkt worden.
  - Op regelmatige basis moet er tijd genomen worden om spieren te stretchen.
  - In de krachttraining denken we vooral aan de krachttraining van de buikspieren en rugspieren die voor de houding essentieel is.
- De persoonlijke inbreng van de leerlingen is belangrijk; we beperken ons hier zeker niet tot louter imitatie van het door de leraar aangegeven bewegingsmateriaal. De lessen kunnen in dit kader deels als workshop worden ingericht.

2. DOELSTELLINGEN

Naast de doelstellingen die rechtstreeks gekoppeld zijn aan de inhoud van het vak Hedendaagse dans, zijn er een aantal andere doelstellingen, die in het hele curriculum van de studierichting dans aan bod komen.

2.1 Bewegingsontwikkeling

Fysiomorfologisch:

- functionele ontwikkeling van spieren, pezen en gewrichten
- opbouw van de fysieke conditie: lenigheid, weerstand, kracht, uithoudingsvermogen, snelheid

Psychomotorisch:

- lichaamsbesef:
  - bewustzijn van de houding
  - besef van de eigen bewegingscapaciteiten
  - respect voor het lichaam als instrument
- bewegingsbesef
  - bewuste waarneming van beweging
  - besef van spiertonus: spannen en ontspannen
  - lichaamsbeheersing en bewegingsvorming aan de hand van gegeven structuren: staan, lopen, gaan enz.
- tijdsbesef
  - ervaring en besef van tempo, ritme, accentuatie, duur
- ruimtebesef
  - t.a.v. het lichaam: ruimtenormen van bewegingspatronen
  - t.a.v. de ruimte: richting, gebruik van de ruimte
- coördinatie
  - combinaties van bewegingspatronen met posities van armen en hoofd
- functionele ademhaling
- ondersteuning en stimulatie van beweging door muziek

2.2 Persoonlijkheidsvorming

Affectief – artistieke ontwikkeling

- ontwikkeling van het impressievermogen: ervaring en beleving van beweging
- ontwikkeling van het expressievermogen
- beweging als vormgeving en middel tot expressie
- beheersing van de expressie
- inpassen van de individuele expressie in een groter geheel

Cognitieve ontwikkeling

- inzicht in de lokalisatie van bewegingen
- geheugen voor bewegingscombinaties
- kennis van de terminologie

Attitude-ontwikkeling

- actieve en bewuste deelname aan het leerproces
- kritische ingesteldheid t.o.v. de eigen beweging
- concentratie
- doorzettingsvermogen

Sociale ontwikkeling

- integratie in een groep, samenwerking
- aanvaarding van correctie en kritiek
- ervaring van de eigen waarde binnen het geheel
- verantwoordelijkheidszin

3. ARTISTIEKE TRAINING (AT)

De *artistieke training* in de optie hedendaagse dans beoogt de fixatie en inoefening van de leerstof aangereikt in het vak Hedendaagse dans. Daarnaast komen er toepassingen aan bod als voorbereiding op de dansante praktijk.

De artistieke component is een belangrijk element in de Hedendaagse dans. Daartegenover staat dat het technisch aspect niet vergeten mag worden in de artistieke training. Er moet een duidelijke link zijn tussen de beide vakken. Daarom kan het goed zijn om binnen de artistieke training in de optie Hedendaagse Dans klassieke dans aan te bieden om de nodige technische aspecten verder uit werken.

Zoals reeds vroeger aangehaald, kunnen andere vormen van hedendaagse dans aan bod komen om zo tot een bredere waaier van hedendaagse dansstijlen te komen.

We verwijzen hier naar de verschillende stijlen in de 'Modern Dance': Graham, Limon en Cunningham.

De verschillende stijlen in jazzdans kunnen gaan van de modern jazz tot funk en hiphop.

Ook andere dansstijlen die actueel zijn, kunnen aangereikt worden zoals tapdans, Irish tap en Irish soft shoe, Spaanse dans, enz...

5. LEERPLAN HEDENDAAGSE DANS

DOELSTELLINGEN	LEERINHOUDEN	Uitbreiding van de leerinhoud	METHODOLOGISCHE WENKEN
1. Dansplezier			
2. Behouden van het juiste placement	<ul style="list-style-type: none"> • balance • off- balance 		<ul style="list-style-type: none"> • aandacht voor juist placement met de juiste ademhaling en spierspanning • lichaamsspanning opbouwen in <ul style="list-style-type: none"> - rechts – links - horizontaal – verticaal - diagonaal
3. Aandacht voor de danselementen	<ul style="list-style-type: none"> • lichaam 	<ul style="list-style-type: none"> • lichaamsdelen: beenderen, ligamenten, spieren • lichaamsbewegingen 	
	<ul style="list-style-type: none"> • tijd 	<ul style="list-style-type: none"> • puls: onderliggende puls • tempo: snel, traag • accent: kracht • duur: lang, kort • patroon: combinaties, frasering 	
	<ul style="list-style-type: none"> • ruimte 	<ul style="list-style-type: none"> • vorm: Lichaamsvorm in de ruimte • niveau: Hoog, midden, laag • richting: voorwaarts, achterwaarts, zijwaarts, draaien, diagonaal, direct-indirect • grootte: groot en klein • plaats: Ter plaatse, in de ruimte • focus: spotten • grondpatroon: gebogen, recht • aanzet: centraal - perifeer 	

	<ul style="list-style-type: none"> • kracht 	<ul style="list-style-type: none"> • aanval: scherp - zacht • gewicht: zwaar - licht; actief - passief • kracht: sterk - los; spanning - ontspanning • flow: vrij – gebonden; evenwichtig 	
4. De leerlingen kennen en kunnen de basisposities	<ul style="list-style-type: none"> • voetposities: 1^e, 2^e en 4^e positie • 1^e positie parallel op heupbreedte 	<ul style="list-style-type: none"> • Zowel en de hors als parallel 	<ul style="list-style-type: none"> • in 2^e positie kunnen de voeten ook ver uiteen staan; • in de 4^e positie bestaat ook de ingedraaide positie • de 5^e positie kennen de leerlingen vanuit de klassieke dans en kan dus in de oefeningen verwerkt worden. • de voeten kunnen flex en point
	<ul style="list-style-type: none"> • armposities: 1^e – 2^e – 3^e • jazzarms 		<ul style="list-style-type: none"> • aandacht voor de handposities: handpalms up – down, flexhand, grahamhand, gespreide vingers • opeenvolging van first – first up - up

<p>5. De leerlingen kennen en kunnen het lichaam geïsoleerd bewegen.</p>			<p>Middelbare graad: De isolatiebewegingen worden eerst apart, daarna in eenvoudige combinaties aangeleerd met een beperking van 2 elementen/ vb. Armen – hoofd / Armen - benen</p> <p>Hogere graad: Dynamics: een lange reeks dynamische bewegingen met enerzijds variaties in tempo en dynamiek en anderzijds variaties in isolatiebewegingen gecombineerd met basistechnieken.</p> <p>De isolatiebewegingen kunnen variëren naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tempo • maatsoort (3/4 – 5/8 – 7/8 – 12/8 – upbeat – afterbeat – triolen – syncopen – tegentijd) • zonder/met muzikale begeleiding
	<p>hoofd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • roll • draaien en kantelen • swings 	<ul style="list-style-type: none"> • De isolatiebewegingen kunnen gecombineerd worden in de basistechnieken / walks
	<p>schouders</p>	<ul style="list-style-type: none"> • op – neer • voor – achter • schouderrol 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd. • De isolatiebewegingen kunnen gecombineerd worden in de basistechnieken / walks

	armen	<ul style="list-style-type: none"> • swings • figure eight 	<ul style="list-style-type: none"> • pull, push, reach
	romp	<ul style="list-style-type: none"> • curve • contractie • twist • drop • swings • side bendings 	<ul style="list-style-type: none"> • zowel staand als zittend
		<ul style="list-style-type: none"> • dolphin • collaps • spiral • tilt (zonder het been te heffen) 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
	bekken	<ul style="list-style-type: none"> • lift (front – side – back) • cirkels 	
		<ul style="list-style-type: none"> • shift • figure eight 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
voeten	<ul style="list-style-type: none"> • cirkels • push • flex, point 		

<p>6. De leerlingen kennen en kunnen de basistechnieken</p>			<p>Middelbare graad De basistechnieken worden gecombineerd met één isolatie-element.</p> <p>Hogere graad De basistechnieken worden gecombineerd met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - isolaties van het bovenlichaam - richtingsveranderingen - variaties van de danselementen (zie doelstelling 2) <p>Het bewegingsverloop wordt toegepast in de basistechnieken o.a. bounces, breathings, high release, fall and recover, swing</p>
	<p>1. round down, roll up, flatback</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De flatback wordt reeds in de lagere graad voorbereid bij het aanleren van de ramassé.
	<p>2. plié en relevé</p>	<ul style="list-style-type: none"> • demi-plié, grand plié en relevé in alle posities 	
	<p>3. battement tendu en battement tendu jeté</p>	<ul style="list-style-type: none"> • en dehors en parallel • met demi-plié en in demi-plié • met gewichtsverplaatsing • lunge 	<ul style="list-style-type: none"> • gecombineerd met isolatie(s) • Zowel rond de jambe als battement fondu als battement frappé kunnen in de oefeningen geïntegreerd worden • De lunge voor en zijn wordt bij voorkeur in de middelbare graad aangeleerd, de lunge naar achter wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd. • De deep lunge wordt gecombineerd met stretching.
	<p>4. passé en retiré-bewegingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • parallel 	

	5. développé - enveloppé	<ul style="list-style-type: none"> • in alle richtingen en de hors en parallél 	
	6. table top	<ul style="list-style-type: none"> • met het been achter of zij. 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
	7. pitch	<ul style="list-style-type: none"> • in attitude of in arabesque 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd. • De draai kan eventueel toegevoegd worden.
	8. grand battement	<ul style="list-style-type: none"> • parallel: voor en achter • en de hors 	<ul style="list-style-type: none"> • vanuit elke positie • met gestrekt standbeen of met het standbeen in plié • met/zonder verplaatsing
	9. hinge		<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
	10. lay-out		<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
7. De leerlingen kennen en kunnen basisbewegingspatronen op de grond	verschillende basisposities	<ul style="list-style-type: none"> • vlinderzit • 1^e positie (langzit) • 2^e positie • 4^e positie 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
	verschillende valtechnieken	<ul style="list-style-type: none"> • vanuit zit • vanuit een steunende positie 	<ul style="list-style-type: none"> • vanuit kniezit • vanuit zit • on all fours
		<ul style="list-style-type: none"> • vanuit een staande positie • vanuit een beweging, vanuit een sprong 	<ul style="list-style-type: none"> • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.

8. De leerlingen kennen en kunnen verschillende draaicombinaties	rechtstaan	<ul style="list-style-type: none"> • in retiré en dehors en parallel • 3 step turn • pivotturn • spinturn en dedans 	<ul style="list-style-type: none"> • in demi-plié • in relevé
		<ul style="list-style-type: none"> • pencleturn • jazz déboulé • dragturn (parallel / en dehors) • piqué turn 	<ul style="list-style-type: none"> • verschillende draaivormen waarbij het actiebeen in verschillende posities is en het standbeen in plié of relevé is.
	op de grond	<ul style="list-style-type: none"> • rollen 	<ul style="list-style-type: none"> • rond de verschillende lichaamsassen vb. bottom roll, languit rollen
9. De leerlingen kennen en kunnen verschillende sprongcombinaties	<ul style="list-style-type: none"> • van 1 voet op dezelfde voet • van 2 voeten op 2 voeten • van 2 voeten op 1 voet • van 1 voet op 2 voeten • van 1 voet op de andere voet 	<ul style="list-style-type: none"> • hop • jump • sissonne • assemblé • leap / jeté • de reeds gekende sprongen uit de klassieke dans 	<p>Combinatiemogelijkheden bij de sprongen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • met richtingen • ter plaatse • met verplaatsing • met kwart en halve draai voor de hogere graad: met volledige draai • met arm en/of hoofd combinatie • voor de hogere graad: <ul style="list-style-type: none"> ○ gebruik van de romp ○ het been kan in verschillende posities gehouden worden, al dan niet gestrekt <p>bijvoorbeeld: hitchkick, ...</p>

10. De leerlingen kennen en kunnen de elementaire verplaatsingspatronen	walk	<ul style="list-style-type: none"> • in demi-plié parallel 	bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> • jazzwalk, Egyptian Walk, hipwalk • touch-step / step-touch • kick-ball change • square • catch step • lindy walk • mambostep
	chassé	<ul style="list-style-type: none"> • voorwaarts • zijwaarts 	<ul style="list-style-type: none"> • met opposite armbeweging • jazzchassé in demi-plié
		<ul style="list-style-type: none"> • achterwaarts 	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
		<ul style="list-style-type: none"> • in diagonaal • met draai 	<ul style="list-style-type: none"> • gesprongen • wordt bij voorkeur in de hogere graad aangeleerd.
3-ledige verplaatsing		<ul style="list-style-type: none"> • triplets <ul style="list-style-type: none"> ○ voorwaarts ○ met turn 	<ul style="list-style-type: none"> • in 2/4 of 3/4 • vertekkend vanuit het bekken, schuivend of zwevend • voor de hogere graad ook achterwaarts
		<ul style="list-style-type: none"> • crossed triplet 	voor de hogere graad: <ul style="list-style-type: none"> ○ met draai ○ gesprongen

<p>11. De leerlingen kennen en kunnen een dansante combinatie uitvoeren</p>	<p>1. choreografie door de leerkracht aangebracht 2. improvisatie 3. compositie</p>		<ul style="list-style-type: none"> • aandacht voor expressie en inleving • variërend in tempo en maatsoort (vb. adagio; 6/8-maat) <p>Hogere graad: De leerlingen leren creatief omgaan met het bewegingsmateriaal aan de hand van duidelijk omschreven opdrachten. Bij voorkeur wordt in kleine groepen of alleen gewerkt. Variëren in de verschillende danselementen is een mogelijkheid om tot een compositie te komen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kracht - ruimte - tijd - gevoelens: impressie – expressie - beweging
---	---	--	--

6. EVALUATIE

Op het einde van de leerjaren L3 – L4 – L5 – M1 – M2 – H1 – H2 worden overgangsexamens afgenomen. Zij dienen representatief te zijn voor de vorderingen van de leerling.

Op het einde van de middelbare en hogere graad worden eindexamens afgelegd.

Voor de examens van L6 – M3 – H3 wordt beroep gedaan op een externe jury.

Voor het eindexamen van M3 en H3 wordt een minimumexamen vastgelegd. Hierbij gaan we ervan uit dat de inhoud ervan voor elke gemiddelde leerling van M3 en H3 uitvoerbaar is. De leerkracht heeft uiteraard de vrijheid om het examen uit te breiden.

6.1 Techniek en verplaatsing

In dit gedeelte van het examen komen volgende elementen aan bod

- de isolatiebewegingen
- de basistechniek
- de grondoefeningen
- draaicombinaties
- sprongcombinaties

Opmerking:

Ook hier is het aangewezen om de danselementen (zie doelstelling 2) te verwerken.

6.2 Twee verschillende combinaties / choreografieën

Volgende elementen worden gebruikt

- gebruik van de danselementen
- gebruik van variatie in de muziek
- expressie in relatie tot de bewegingen en de muziek

Opmerking:

Variaties in muziek kan als volgt ingevuld worden:

- qua genre: jazz, blues, jazzrock, hiphop, rap, enz...
- instrumentaal versus gezongen
- qua maatsoort

7. ARTISTIEKE TRAINING

7.1 Doelstellingen

- Fixatie en conservatie van de leerstof hedendaagse dans.
- Artistieke vormgeving door creatieve aanwending van muzische, inspirerende elementen in steeds wisselende combinaties.
- Veruitwendiging en ontwikkeling van het bewegingsgevoel.
- Uitbreiding van de belevingswereld door de bewustmaking van bewegingsbetekenis (dansante ervaring).
- Intensifiëren van de bewegingen, uitbouw van de bewegingen tot een organisch geheel.
- Verfijning van het individuele inlevings- en expressievermogen.

7.2 Leerinhoud

- Combinatie van oefeningen.
- Interpretatie en expressieve vaardigheid in dansante combinaties en choreografische momenten.
- Veruitwendigen van het bewegingsgevoel, differentiatie van bewegingen, plaatsing van de beweging in een context.

7.3 Evaluatie

Voor het vak artistieke training is geen evaluatie voorzien. Toch kan een evaluatiemoment voorzien worden naast de evaluatie van het vak Hedendaagse dans. De beoordeling van de leerling gebeurt door de leerkracht via de evaluatiefiche en kan een onderdeel van de eindevaluatie van het vak Hedendaagse dans zijn.

7.4 Toelichtingen en aanbevelingen

Muzikale praktijk:

Aandacht voor de muziek ondersteunt het verwerven, fixeren en conserveren van de leerstof en is noodzakelijk voor de artistieke ontwikkeling. Belangrijk hierbij is dat leerlingen in contact komen met een verscheidenheid aan muziekgenres.

Dansante praktijk:

Occasionele optredens stimuleren de leerling om zich in te zetten voor de afwerking van zijn of haar dansante vorming.

8. BIBLIOGRAFIE

- Cheney, G., Basic concepts in modern dance,
Cohan, Robert, The Dance workshop, Dancebooks, London, 1997
De Leeuwe, H. Swingend lesgeven, Rotterdamse Dansacademie, Rotterdam, 1988
Felixdal, B. Modern Jazzballet, Zuid Boek producties, Best, 1984
Giordano, G., Jazz Dance Class: beginning thru advanced, 1992, Princeton, Princeton Book Publishers, 209 pp.
Kraines, M., Kan, E., Jump into jazz, Dancebooks, London, 1990
Laban, R., Modern educational Dance, MacDonald and Evans, Plymouth, 1976
Laban, R., Mastery of movement, MacDonald and Evans, Plymouth, 1976
Lewis, D., The illustrated dance technique of Jose Limon, 1999
Love, P., Modern Dance Terminology, Dancebooks, London, 1996
Luigi, Luigi's jazz warm up, 1997
Minton, S., Modern dance, body & mind, a basic approach for beginners, 1991
Wydro, K., The Luigi-Jazz Dance Technique, Dolphin Book, New York, 1981

9. DISCOGRAFIE

Deze lijst van componisten/muzikanten kan een richtlijn, een hulp zijn in zoektocht naar nieuwe muziek.

Amard, Armand
Art of noice
Aubry, René
Benoit, David
Brubeck, Dave
Cage, John
Carlton, Larry
Cirque du Soleil
Davis, Miles
Dead can dance
De Grassi, Alex
Enya
Gadd, Steve
Glass, Philip
Grusin, Dave
Grusin, Don
Hancock, Herbie
Hedges, Michael
Jarreau, Al
Klugh, Earl
Marsalis, Winton
Mertens, Wim
Nyman, Michael
Pinguin Orchestra
Ponty, Jean-Luc
Sample, Joe
Schoor, Diane
Scott, Tom
Shadowfax
Spyro Gyra
Steps ahead
Szakcsi
Weckl, Dave
George Winston